

личностных особенностей подростков, в том числе, акцентуаций их личности, что позволяет определить стратегию преодоления и/или предупреждения девиантного поведения – развитие личности подростков.

Литература

1. Змановская, Е. В., Рыбников, В. Ю., Девиантное поведение личности и группы, Спб., Питер, 2009.
2. Клейберг, Ю.А., Психология девиантного поведения: учеб.пособие для вузов, Приор-Издат, М., 2011.
3. Соколова, Е.В., Гуляева, К.Ю., Предупреждение и коррекция поведенческих расстройств у детей: [Текст], Изд. НГИ, Новосибирск, 2003.
4. Rotari, O., Delincvența juvenilă: probleme actuale și căi de soluționare: Monografie / Oxana Rotari; Univ. Liberă Intern. din Moldova, Fac. Drept, ULIM, Ch., 2010.

ANXIETATEA LA ELEVII MICI

*Stela PÎSLARI, dr., lector,
Rodica BIVOL, studentă, anul III*

Summary

The article presents the results of anxiety and school anxiety at little school children. The purpose, hypotheses, sample and methodology are described. In experiment were included 50 children of 9 – 10 ages. As results we established that 26% of children have a very high level of anxiety. Also anxiety the high level of anxiety is more characteristic to girls than boys. The results for school anxiety are near the same. 8% of children manifest a very high level of school anxiety and high level of anxiety are characteristic only for girls.

Secolul XXI, prin progresul evident al tehnologiilor moderne, computerizare, cantitate abundentă de informație, generează o considerabilă creștere a importanței cercetării fenomenului de anxietate. Pe lângă plusurile incontestabile ale dezvoltării tehnice, se

observă, totuși, și impactul negativ caracterizat prin intensificarea anxietății, a fricilor, a agresivității, a neliniștii, a sentimentului de insecuritate etc.

O cauză de evoluare a anxietății poate fi conflictul intern al copilului, discordanța lui cu sine însuși, contradicția tendințelor sale, când o dorință puternică a lui se opune alteia, o necesitate împiedică realizarea unei alte necesități. În așa fel, starea interioară contradictorie a sufletului copilului poate fi cauzată de: - cerințe contradictorii față de sine; - cerințe neadecvate, care nu corespund posibilităților și dorințelor copilului; - cerințe negative, care îl plasează pe copil într-o poziție dependentă și înjositoare.

La baza conflictului intern al copilului poate sta un conflict exterior. Inșă de a egala aceste conflicte este imposibil. Contradicțiile din ambianța care înconjoară copilul se transferă în contradicții interne ale copilului numai atunci, când ele devin o parte componentă a vieții lui emoționale, se creează condițiile pentru dezvoltarea sentimentului de neliniște exagerată [4].

Anxietatea devine constructivă atunci când copilul înțelege că orice greșală nu este o catastrofă, dar este un stimul pentru căutarea soluțiilor corecte. Totodată starea de anxietate este neplăcută datorită caracterului său nedeterminat.

Așa deci, sentimentul anxietății, dintr-un obstacol în dezvoltarea personalității, se poate transforma într-un izvor al succesului: prezența încrederii în sine și în lume; prezența capacităților și deprinderilor de rezolvare a problemelor. Copilul mic nu are așa deprinderi, de aceea, cu cât vârsta copilului e mai mică, cu atât mai mult trebuie să avem grijă de minimalizarea anxietății. Cu cât anxietatea e mai înaltă la copil, cu atât el mai ușor rezolvă problemele simple, dar întâmpină dificultăți la rezolvarea problemelor noi, care necesită mai multă creativitate. Criteriul anxietății constructive nu este nota, dar capacitatea copilului de a rezolva situația de conflict, de a înțelege sensul ei și de a găsi calea de soluționare a ei [5].

Reușita școlară reprezintă totalitatea rezultatelor elevilor, vizând atât nivelul de pregătire științifică cât și dezvoltarea capacității intelectuale, formarea unor trăsături de personalitate, a interesului și motivației față de învățatură. Succesul școlar – elucidat de rezultatele elevilor – reprezintă o realitate școlară complexă ce include: cunoștințe, capacități intelectuale formate, abilitatea de aplicare a cunoștințelor, trăsături noncognitive de personalitate.

Prin tema propusă intenționez să observ dacă reușita școlară la elevii mici este determinată de nivelul de anxietate al acestora. Astfel cercetarea metodologică îmi va fi utilă spre a afla care este gradul de anxietate și reușită școlară și dacă este o diferență semnificativă între variabilele date.

Scopul cercetării date constă în cercetarea relației anxietate – reușită școlară la elevul mic și a modului în care anxietatea influențează reușita școlară la această etapă de vârstă.

În cercetare au participat 50 de subiecți din clasa a III-a, dintr-un liceu din Chișinău, cu vârsta cuprinsă între 9-10 ani. *Ipotezele înaintate în cercetare sunt:* Există corelație între nivelul de anxietate și reușită școlară; Presupunem că nivelul mediu de anxietate generează reușită școlară înaltă; Estimăm că fetele sunt mai anxioase decât băieții.

Am presupus că la vârsta școlară mică există diferențe semnificative în manifestarea anxietății. În scopul verificării acestei presupuneri, am aplicat următoarele probe: Scala de manifestare a anxietății la copii și Tehnica de diagnosticare a nivelului anxietății școlare Phillips.

Rezultatele obținute, privind nivelul de manifestare a anxietății la școlarii mici din eșantionul cercetării, sunt prezentate în figura 1.

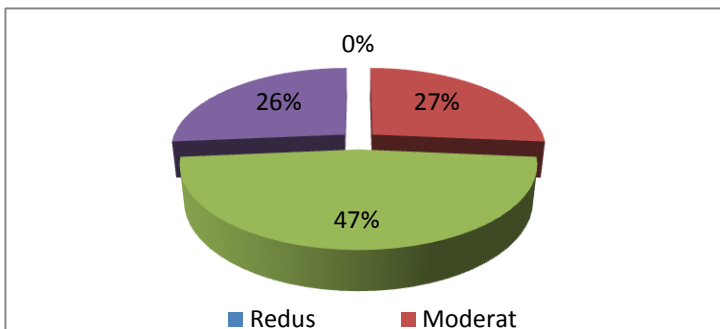

Fig. 1 Distribuția rezultatelor privind nivelul anxietății la școlarii mici după Scala de manifestare a anxietății

Datele prezentate în figura 1 ne arată că niciun școlar mic din eșantionul cercetat nu a înregistrat un nivel redus al anxietății, însă 27% au obținut un scor considerat moderat privind anxietatea. Ei prezintă unele manifestări de anxietate, în special în situații care necesită afirmarea propriilor resurse, capacități și disponibilități, cum ar fi comunicarea cu semenii, participarea la diverse concursuri sau întreceri. Când se pregătesc pentru o anumită activitate, aceștia anticipează prestația lor drept una nereușită, plină de obstacole și neplăceri.

Un nivel ridicat de anxietate înregistrează 47% dintre școlarii mici cercetați. Acești copii se caracterizează drept persoane anxioase, neliniștite, încordate atât psihic, cât și fizic. Deseori simt neîncredere în forțele proprii și se dovedesc a fi mult mai sensibili emoțional decât ceilalți.

Observăm că 26% le constituie elevii cu un grad foarte ridicat de anxietate. Aceștia manifestă o stare de neputință cu atât mai accentuată, cu cât solicitările sunt mai complexe și mai intense. Foarte des starea neplăcută pe care o simt este însoțită de unele stări fiziologice destul de deranjante, cum ar fi vomă, micțiune, tremur exagerat.

De asemenea, ne-am propus să studiem comparativ nivelul anxietății în dependență de gen. Rezultatele obținute sunt prezentate în figura 2.

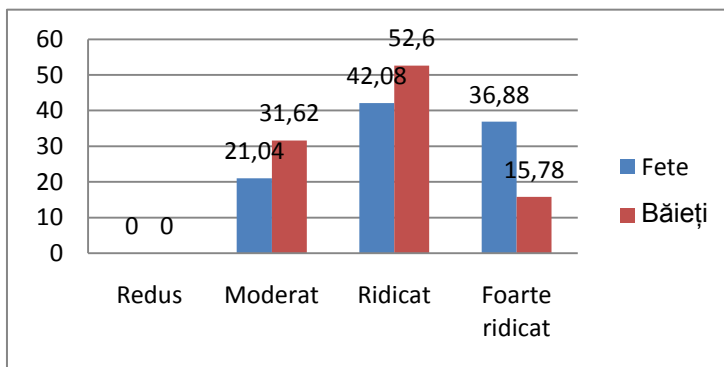

Fig. 2 Repartiția rezultatelor privind anxietatea școlară pentru elevii mici supuși cercetării în dependență de gen după Scala de manifestare a anxietății

Analiza calitativă a rezultatelor prezentate în figura 2 ne permite să remarcăm diferențe de nivel de anxietate între fete și băieți. Observăm că un nivel de anxietate foarte ridicat este specific pentru 15,78% de băieți cercetați, pe când fetele înregistrează la acest nivel un procent aproximativ de două ori mai mare – 36,88%. Pentru a vedea dacă sunt diferențe statistice semnificative între grupurile cercetate, am recurs la testul U Mann-Whitney. Testarea la semnificația statistică a datelor prin intermediul testului U Mann-Whitney a stabilit diferențe statistice semnificative pentru nivelul ridicat de anxietate la fete ($U=158,5$, $p=0,01$) și la băieți. Concluzionăm succint, confirmându-ne ipoteza, că fetele sunt mai anxioase decât băieții.

Pentru a ne crea o imagine complexă asupra nivelului anxietății, am folosit și un alt instrument, Tehnica de diagnosticare a nivelului anxietății școlare Phillips. Rezultatele obținute sunt prezentate în figura 3.

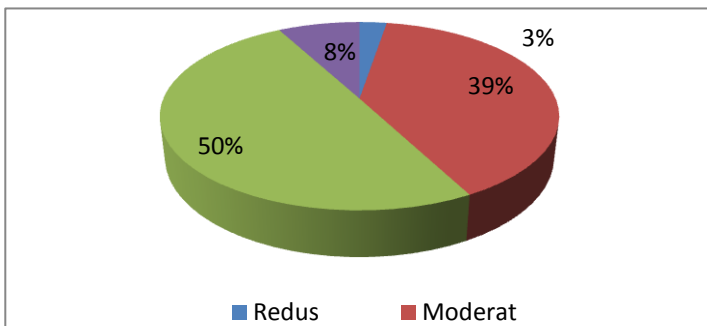

Fig. 3 Distribuția rezultatelor privind nivelul anxietății la școlarii mici după Tehnica de diagnosticare a anxietății școlare Phillips

Datele prezentate în figura 3 ne comunică faptul că doar 3% dintre școlarii mici cercetați înregistrează un nivel redus de anxietate, iar 39% un nivel moderat. Observăm că tocmai jumătate, adică 50%, dintre cei cercetați prezintă un nivel de anxietate ridicat. Celelalte 8% manifestă un grad de anxietate foarte înalt. Observăm că rezultatele testelor diferă un pic, acest fapt este condiționat de diversitatea și cantitatea întrebărilor din conținut.

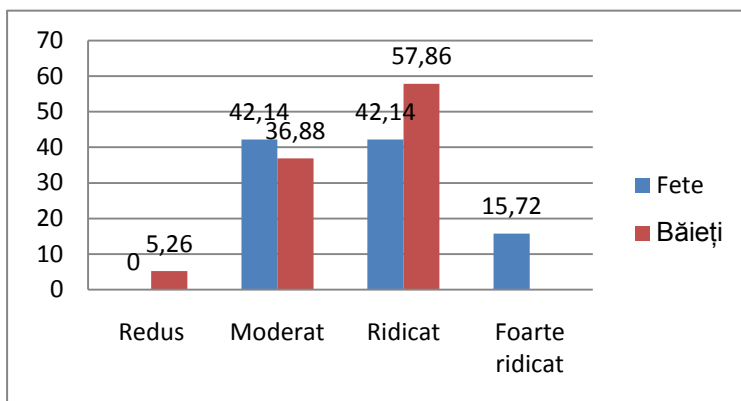

Fig. 4 Repartiția rezultatelor privind anxietatea școlară pentru elevii mici, supuși cercetării în dependență de gen, după Tehnica de diagnosticare a anxietății școlare Phillips

Analizând figura 4 constatăm că rezultatele obținute în urma aplicării Tehnicii de diagnosticare a nivelului anxietății școlare Phillips, de asemenea, ne confirmă ipoteza înaintată. Observăm că 15,72% dintre fetele cercetate înregistrează un nivel foarte ridicat de anxietate, iar dintre băieți, niciunul nu s-a plasat la acest nivel. De asemenea, de menționat este faptul că 5,26% dintre băieții cercetați au înregistrat un nivel redus de anxietate, pe când dintre fete niciuna nu s-a înscris la acest nivel. Și de data aceasta testarea la semnificația statistică a datelor prin intermediul testului U Mann-Whitney a stabilit diferențe statistice semnificative pentru nivelul ridicat de anxietate ($U=90,5$, $p=0,01$) la fete și la băieți.

Pentru a stabili intensitatea legăturii dintre gradul de anxietate la elevii mici și reușita școlară a acestora, am utilizat expresia tipică a coeficientului de corelație dată de Bravais-Pearson:

Există o corelație puternică ($r=0,59$, $p=0,01$) între gradul de anxietate la elevii mici, stabilit prin *Scala de manifestare a anxietății la copii*, și reușita școlară. Însă nu am identificat corelație între gradul de anxietate la elevii mici, stabilit prin *Tehnica de diagnosticare a nivelului anxietății școlare Phillips*, și reușita școlară.

Concluzionăm că ipoteza noastră s-a confirmat, adică există corelație între gradul de anxietate și reușita școlară.

În concluzie putem susține că ipotezele înaintate s-au confirmat, deoarece am stabilit diferențe statistice semnificative între gradul de anxietate la fete și gradul de anxietate la băieți. Astfel anxietatea este mai pregnant exprimată la fete decât la băieți. Aceasta se explică prin faptul că fetele se deosebesc de băieți în ceea ce privește stilul de exprimare și reglare emoțională, care depinde cel mai mult de educație, de socializare sau context, chiar dacă o anumită influență a sistemului nervos nu poate fi total negată. Fetele sunt mai sensibile, mai emotive, mai loiale, mai protective, mai atente la nevoile celorlalți, manifestă un nivel mai redus al maturizării socioafective, își minimalizează și își suprimă emoțiile în

comparație cu preadolescenții care sunt mai labili, impulsivi, dominanți, ostili, agresivi, cu un control ridicat al exprimării emoționale. Însă, privitor la băieți, există unele dubii în ceea ce privește posibilele manifestări ale anxietății, pentru că ei nu își exteriorizează anxietatea, cum o fac fetele. Emoțiile exagerate, cum ar fi furia sau nerăbdarea, pot masca anxietatea la băieți.

Datele statistice obținute cu privire la incidența anxietății și la tipurile acesteia sunt destul de îngrijorătoare, pentru că la acest moment 47% din copii de vârstă școlară mică înregistrează un nivel ridicat al anxietății, iar 26%, un nivel foarte ridicat.

De asemenea am reușit să stabilim o corelație între anxietate și reușita școlară. Astfel am sesizat că, cu cât nivelul de anxietate este mai înalt, cu atât este mai înaltă și reușita școlară. Totuși, de menționat este faptul că un grad înalt de anxietate este extrem de consumator și se poate manifesta negativ în dezvoltarea personalității, de aceea trebuie întreprinse anumite măsuri de psihoprofilaxie și psihocorecție.

Analiza minuțioasă a surselor anxietății la vârsta școlară mică ne determină să afirmăm că acestea sunt multiple și au grad diferit de semnificație. Dintre factorii ce cauzează anxietatea, putem enumera: familia temporar dezintegrată, familia monoparentală, familia completă cu un climat psihologic nefavorabil, modificările esențiale ale conștiinței de sine etc.

Drept măsuri de psihoprofilaxie și psihocorecție pot servi: corecția autoaprecierii și a încrederii în sine; crearea unui climat favorabil de comunicare și interrelaționare; valorificarea resurselor personale; depășirea blocajelor; recunoașterea și înlăturarea cauzelor care generează frică, neliniște, incertitudine, temeri; însușirea și antrenarea unor tehnici de relaxare, meditație, respirație etc.

Bibliografie

1. Adler, A., Cunoașterea omului, tr. de L. Gavrilu, IRI, București, 1996.

2. Cottraux, J., Terapiile cognitive. Cum să acționăm asupra propriilor gânduri, Polirom, București, 2003.
3. Pavelcu, V., Drama Psihologiei, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972.
4. Астапова, В., Тревога и тревожность. Хрестоматия, ПЕР СЭ, Москва, 2008.
5. Микляева, А., Румянцева, П., Школьная тревожность: диагностика, коррекция, развитие, Речь, Санкт-Петербург, 2004.

INTERRELAȚIA DINTRE INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ ȘI STRATEGIILE DE SOLUȚIONARE A CONFLICTELOR LA ȘCOLARI

*Iulia RACU, dr., conf. univ.,
Liliana MANICA, masterandă*

Summary

The article presents the research of emotional intelligence and strategies that pupils choose in conflict situations. As results we established that there is connectivity between emotional intelligence level and strategies patterns in conflict situation at preadolescents. The preadolescents with high level of emotional intelligence in conflict situations use more frequently accommodation and collaboration.

Inteligența emoțională reprezintă abilitatea de a conștientiza, controla și exprima emoțiile personale, respectiv de a gestiona relațiile interpersonale într-un mod eficient și empatic.

Inteligența emoțională este un amestec între conștiința și controlul de sine, motivație, empatie, spirit deschis, tact și diplomație. Este apanajul câștigătorilor, al oamenilor de succes în viața personală și în carieră. Inteligența emoțională favorizează creativitatea, productivitatea și flexibilitatea [2, 4].

Un nivel ridicat al inteligenței emoționale la preadolescenți asigură o performanță crescută, motivație îmbunătățită, încredere în sine și succes în interrelaționare [3].